

NOPAs innspill til Arbeids- og sosialkomiteen statsbudsjett 2026

NOPA er en interesseorganisasjon for komponister, tekstforfattere, låtskrivere og musikkprodusenter. Foreningen har rundt 1 700 medlemmer og 600 tilknyttede, som skaper musikk og tekst på alle språk og i alle sjangre. NOPA arbeider for opphavernes rettigheter og rammebetingelser, og bidrar med kompetanse og nettverk for medlemmer og bransje.

Felles for NOPAs medlemmer er at det finnes få, om noen, ansettelsesforhold for de som skaper musikk og sangtekst. De aller fleste skaper sin egen arbeidsplass. I NOPAs siste medlemsundersøkelse (2024) oppga 63% at de fikk størstedelen av sin kunstneriske inntekt gjennom enkeltpersonforetak, ca. 15% gjennom AS, DA eller ANS, og rundt 10% via fast ansettelse.

Kap. 601 – Utgreiingsverksemd, forskning m.m.

SSB-rapporten «Er det mange 'arbeidende fattige' blant selvstendig næringsdrivende i Norge?»¹ (august 2025) slår fast at «*I Norge har selvstendig næringsdrivende generelt svakere dekning enn ordinære arbeidstakere*». Rapporten viser også at selvstendig næringsdrivende – særlig de med lave og ustabile inntekter – har større utfordringer med opptjening av rettigheter til trygd og velferdsytelser. Dette er ikke nytt for NOPA, som representerer mange med såkalt «lappeteppeøkonomi».

Også Fafo-rapport 2022:12 «Velferdsordninger for selvstendig næringsdrivende»² dokumenterer at selvstendig næringsdrivende og frilansere har dårligere vilkår enn vanlige arbeidstakere. Rapporten peker på at de med lave inntekter er særlig utsatt i perioder uten inntekt, enten det skyldes sykdom, arbeidsledighet eller pensjonering. Samme rapport viser at 52,5% av alle som jobber innen kunst og kultur er organisert som selvstendig næringsdrivende. For enkeltkunstnere er andelen trolig høyere – i tråd med NOPAs egne medlemsundersøkelser.

NOPA var derfor blant de mange som applauderte da Hurdalsplattformen slo fast at «*regjeringen skal utrede og forbedre sosiale ordninger for selvstendig*

---

¹ https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/er-det-mange-arbeidende-fattige-blant-selvstendige-naeringsdrivende-i-norge/_attachment/inline/26a44867-7efe-4484-884a-bfc343874fc7%3A5ada303291ad4bb74f1faec61029a2e491157a94/RAPP2025-23.pdf?utm_source=chatgpt.com

² https://www.fafo.no/images/pub/2022/20814.pdf?utm_source=chatgpt.com

næringsdrivende». Dette ble også fulgt opp av Stortinget i mars 2022 med følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen utrede om selvstendig næringsdrivende og frilansere skal opparbeide seg sterkere rettigheter til inntektssikring, inkludert forbedring av sykelønnsordningen og sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende.»

(Vedtak 456, mars 2022)

I budsjettforslaget for 2024 ble oppfølgingen skjøvet til 2025, og i 2025-budsjettet ble det redusert til at *«regjeringa arbeider med utvalde problemstillinger knytt til dei rettane sjølvstendig næringsdrivande og frilansarar har»*. Dette var skuffende, men Arbeiderpartiets program for 2025–2029 ga nytt håp, der det heter at partiet skal *«jobbe for at selvstendig næringsdrivende og frilansere skal få bedre tilgang til sosiale rettigheter»* (s. 20 i programmet).

Med dette som bakteppe fremstår det som ubegripelig at man på s. 81 i Prop. 1 S (AID) for 2026 kan lese:

«Departementet har vurdert og greidd ut utvalde problemstillinger knytt til dei sosiale rettane til sjølvstendig næringsdrivande og frilansarar. Etter ei samla vurdering meiner regjeringa at rettane til gruppene er gode og at det ikkje er grunn til å endre innretningane på dei sosiale ordningane (...)»

Med så mye forskning som dokumenterer det motsatte – samt egne lovnader i regjeringsplattform og partiprogram – holder dette rett og slett ikke. NOPA håper derfor komiteen vil be om konkrete tiltak, for eksempel enøkning av dykepengetekningen til 100% fra 17. sykedag. Dette ville utjevnet noe av forskjellen mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende, på en enkel og treffsikker måte. Et slik tiltak vil være i tråd med partiprogrammene til Rødt, MDG og Senterpartiet som vil bedre de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende.

Forslag til merknad fra komiteen 1: Sosiale ordninger

Komiteen viser til Hurdalsplattformens formulering om forbedrede sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende og frilansere, samt Stortingets vedtak nr. 456 (2022). Komiteen ber regjeringen fremme forslag til konkrete tiltak, herunder en økning av sykepengedekningen til 100% fra 17. sykedag.

Minstefradrag for enkeltpersonsforetak

En måte å styrke sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende på, kan være å innføre et minstefradrag for enkeltpersonforetak. Dagens system gir en skattemessig ulempe sammenlignet med arbeidstakere, særlig når kostnadene som kan fradragsføres er lave. Et minstefradrag vil ikke redusere pensjonsgivende inntekt og vil dermed også bidra til høyere pensjonsopptjening.

Forslag til merknad fra komiteen 2: Minstefradrag

Komiteen ber regjeringen om å innføre et minstefradrag for enkeltpersonforetak for å jevne ut skattemessige forskjeller mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende, og for å styrke pensjonsgrunnlaget i denne gruppen.

Spesialisert NAV-enhet for kunstnere med «lappeteppeøkonomi»

Som dokumentert i SSB- og Fafo-rapportene nevnt ovenfor, har mange i kunst- og kultursektoren komplekse inntektsmønstre bestående av kombinasjoner av næringsinntekt, frilansoppdrag og små prosjekthonorarer. Mange møter derfor NAV-saksbehandlere som mangler erfaring med slike sammensatte økonomiske situasjoner. Dette

Flere organisasjoner i kulturfeltet har lenge foreslått at det opprettes et spesialisert NAV-kontor eller enhet som kan bygge opp særskilt kompetanse på kulturfeltets økonomiske realiteter – blant annet syklusøkonomi og kombinasjonsinntekter. Et slikt kompetansemiljø ville gi mer presis veiledning, bidra til likeverdig saksbehandling og redusere antall feil og ankesaker.

NOU 2025:7 «Musikklandet – flerstemt musikkpolitikk for framtiden»³ anbefaler et slikt tiltak i kapittel 19.8 Musikknæringen som arbeidslivsarena:

«Øke kompetanse og sørge for konsistent saksbehandling i Nav for personer med lappeteppeøkonomi, samt bedre rådgivningstjenester om hvilke ordninger som gjelder, beregningsgrunnlag og kombinasjon av ytelser.»
(NOU 2025:7, s. 506)

Dette er et lavhengende tiltak som i hovedsak krever organisatorisk vilje, ikke økte bevilgninger.

Forslag til merknad fra komiteen 3: NAV-enhet for kulturfeltet

Komiteen viser til anbefalingene i NOU 2025:7 «Musikklandet – flerstemt musikkpolitikk for framtiden» og ber regjeringen etablere en egen service- og informasjonsenhet i NAV med særlig kompetanse på sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende og frilansere i kunst- og kulturfeltet.

Avslutning

NOPA mener regjeringen og Stortinget nå må levere på løftene som er gitt til selvstendig næringsdrivende og frilansere. En sektor som i stor grad skaper sine egne arbeidsplasser, må også ha et minimum av sosial trygghet.

Dette handler ikke om særbehandling – men om likebehandling.

---

³ <https://www.regjeringen.no/contentassets/324fa3fcf33a45569f5e585e553ae90e/no/pdfs/nou202520250007000dddpdfs.pdf>